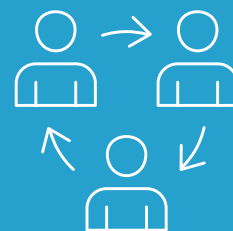

Scenariusz lekcji

Budowanie relacji w zespole klasowym

- > ADRESACI:**
uczniowie klas 4-8 szkoły podstawowej
- > CZAS ZAJĘĆ:**
90 minut (2 x 45 min)
- > AUTORZY:**
Paulina Dąbrowska
Marlena Mazur-Rudnicka

- > OPIS:**
Scenariusz zakłada, że nauczyciel przeprowadził już z uczniami lekcję „Budowanie zespołu klasowego”. Zajęcia mają na celu wzmocnienie i pogłębienie relacji między uczniami oraz wzajemnego poznawania się. Konkretnie ćwiczenia będą służyć szukaniu wspólnych zainteresowań, mocnych stron, umiejętności, podobieństw, które mogą łączyć i jednoczyć zespół. To również czas uczenia się, w jaki sposób się komunikować.

- > CELE:**
 - Wzmocnienie i pogłębienie relacji rówieśniczych
 - Rozwijanie umiejętności mówienia o swoich potrzebach i uczuciach
 - Zdobycie pozytywnych doświadczeń we współpracy z innymi uczniami
 - Poznawanie siebie – swoich mocnych stron, zainteresowań

- > FORMA:**
 - Ćwiczenia grupowe
 - Burza mózgów
 - Dyskusja

- > PROWADZENIE ZAJĘĆ:**
Zajęcia mogą być prowadzone w ramach godziny wychowawczej, lekcji przedmiotowych. Podczas warsztatów ławki w sali należy odsunąć, a na środku stworzyć krąg z krzeseł.

0 min

90 min

10

1. RUNDKA POCZĄTKOWA – EMOCJA, Z KTÓRĄ DZIŚ ZACZYNAM TO... – CZAS TRWANIA 10 MINUT

Cel:

- Wprowadzenie uczniów w nową formę aktywności, jaką są zajęcia warsztatowe – integrujące i budujące zespół
- Rozwój umiejętności słuchania drugiej osoby oraz dawania przestrzeni sobie i innym do dzielenia się uczuciami oraz myślami
- Poznawanie i nazywanie swoich emocji
- Informacja dla prowadzącego, z jakimi uczuciami zaczynają uczniowie

0 min

90 min

35

2. ĆWICZENIE – USŁYSZ I NARYSUJ – CZAS TRWANIA 35 MINUT

Cel:

- Uczenie i wzmacnianie w uczniach umiejętności słuchania
- Poznanie trudności i barier podczas komunikowania się z innymi

Materiały:

- Załącznik „Usłysz i narysuj”
- Kartki A4
- Długopis, ołówek, flamaster

Przebieg ćwiczenia:

- a. Nauczyciel przed przyjściem uczniów ma przygotowane materiały z załącznika. Są to propozycje trzech różnych figur, które należy wydrukować na osobnych kartkach.
- b. Prowadzący krótko wprowadza grupę opowiadając, że dzisiejsze warsztaty będą oparte na wzajemnym słuchaniu, ćwiczeniu komunikacji oraz doświadczaniu jej barier i trudności. Zaprasza jedną osobę chętną do tego ćwiczenia. Jeśli nikt się nie zgłosi, można zrobić losowanie.
- c. Pozostali uczniowie organizują sobie coś do pisania, może być to długopis, ołówek, cienkopis. Nauczyciel podaje im również czyste kartki A4, prosząc o utworzenie szpalery (uczniowie siadają obok siebie) i odwrócenie się plecami do osoby, która zgłosiła się do tego ćwiczenia.
- d. Osoba, która zgłosiła się do tego ćwiczenia dostaje od nauczyciela do wylosowania kartkę z jedną z figur. Nauczyciel przekazuje jej i całej klasie instrukcje:
„Nie możesz pokazywać rysunku kolegom i koleżankom. Zadanie polega na szczegółowym opisaniu tego, co znajduje się na otrzymanej kartce, tak aby pozostali słuchając Cię, mogli to narysować na swoich kartkach. Grupa nie może zadawać pytań. Może jedynie poprosić o powtórzenie komunikatu. Podczas opowiadania nie możesz używać słów, które dosłownie opisują dany przedmiot/figurę np.: „narysuj trójkąt”, „teraz kwadrat” itd. Możesz skorzystać z takich zdań, jak np.: „w lewym dolnym rogu narysuj linię około 3 cm”, „prowadź linię od wierzchołka przez kolejne 3 cm” itp. Nie odpowiadasz na pytania klasy. Jeżeli proszą Cię o powtórzenie komunikatu – powtarzasz go”.
- e. Nauczyciel przekazuje głos osobie, która będzie opowiadać o tym, co ma na kartce.
- f. Grupa otrzymuje od nauczyciela informację, że na narysowanie mają 10 minut.
- g. Podczas tego ćwiczenia może pojawić się wiele emocji, frustracji, próśb o powtórzenie. Ważne, aby monitorować czas na to ćwiczenie, by potem móc to dobrze omówić.
- h. Po 10 minutach nauczyciel daje znać, że czas się skończył. Prosi uczniów o ponowne zrobienie okręgu i pokazanie przed sobą swoich kartek. Następnie osoba, która opowiadała o figurze prezentuje, jak wyglądała ona na jej kartce.

Omówienie ćwiczenia (20 minut):

Ważne, żeby podczas omawiania ćwiczenia skupić się na komunikacie Ja, który nie ocenia innych, a mówi o własnych uczuciach. Może się tak wydarzyć, że uczniom nie uda się odwzorować tej samej figury i pojawi się w nich frustracja, złość. Może to prowadzić do ataku na osobę, która opowiadała o tej figurze. Dlatego ważne, by nauczyciel to zatrzymał. Proponujemy pytania pomocnicze, z których może skorzystać:

- „Jak się czuliście, gdy mieliście coś narysować, nie widząc tego, a jedynie słysząc?”
- „Jak myślicie, czemu nie udało Wam się odwzorować figury, która jest na głównej kartce?” (jeśli im się nie udało)
- „Jak myślicie, co pomogło Wam odwzorować figurę?” – np. koncentracja, możliwość powtórzenia komunikatu, pomoc grupy
- „Czy Wasza figura jest IDENTYCZNA jak ta, o której opowiadał Wasz kolega?”
- „Co mogło Wam utrudniać to ćwiczenie?” – np. hałas, własna interpretacja, brak potrzebnych przedmiotów

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie i pokazuje uczniom, że ograniczony kanał komunikacji i korzystanie jedynie z mowy było ograniczające i mogło spowodować niezrozumienie. Uczniowie nie mogli również zadawać pytań ani dopytywać, czy dobrze rozumieją opowiadającego – brakowało potwierdzenia i interakcji z opowiadaczem.

Bardzo trudne jest identyczne odwzorowanie figury, jeśli się jej nie widzi, a jedynie słucha o niej. Wynika to z własnych interpretacji i wyobrażeń, które mogą być inne od tych rzeczywistych. Podobnie jest w życiu, gdy nasze domysły, wyobrażenia, niepokoje wpływają na słyszane komunikaty, wtedy dochodzi do błędów w komunikacji. Okazuje się, że dwie porozumiewające się osoby zrozumiały zupełnie inaczej. Tak też tworzą się plotki.

Nauczyciel podkreśla, jak ważna jest komunikacja werbalna (słowa, dźwięki) i niewerbalna (mimika, gesty). Połączenie tych dwóch głównych kanałów może dać większe zrozumienie, co ma na myśli dana osoba i zmniejszyć własne domysły, które mogą zaciemniać/zmieniać usłyszane informacje. Można również dodać, że czasami raz usłyszany komunikat należy powtórzyć tak, by lepiej go zrozumieć i potwierdzić, co odbiorca miał na myśli.

0 min

90 min

15

3. ĆWICZENIE – ZMIĘŃ MIEJSCE WZROKIEM – CZAS TRWANIA 15 MINUT

Cel:

- Poznanie trudności i barier podczas komunikowania się z innymi
- Ćwiczenie komunikacji niewerbalnej
- Pobudzenie grupy, wprowadzenie ruchowego elementu podczas warsztatu

Przebieg ćwiczenia:

- a. Uczniowie siedzą w okręgu, a na środek zapraszana jest chętna osoba. Jej krzesło należy odłożyć poza okrąg.
- b. Nauczyciel wprowadza uczniów w ćwiczenie, które dotyczy komunikacji niewerbalnej.
- c. Prowadzący przedstawia instrukcję:
„Osoby siedzące na krzesłach w okręgu poszerzają go, żeby móc się w nim przemieszczać. Macie bowiem za zadanie porozumieć się ze swoim kolegą lub koleżanką wzrokiem tak, aby zamienić się z nim krzesłem. Można to zrobić jedynie wzrokowo, np. mrugając do siebie. Nie możecie nawiązywać kontaktu wzrokowego z osobami siedzącymi obok. Osoba będąca w środku ma za zadanie usiąść na krzesle pary, która będzie się zamieniać miejscami. Jeśli jej się uda, wtedy osoba ze środka zmienia się z tą, której nie udało się usiąść. Parze, która wymienia się krzesłem zależy na tym, aby osoba ze środka nie zajęła jej miejsca. Dlatego warto zrobić zamianę, gdy osoba nie patrzy lub spogląda w innym kierunku. Jeżeli ktoś będzie porozumiewał się innym sposobem niż wzrokiem, np. chrząkał, prychał, stukał w krzesło – wchodzi do środka. Jeżeli ktoś oderwie pośladki od krzesła i ponownie na nim usiądzie – wchodzi do środka. W tym samym momencie może zamieniać się kilka par, ważne jest tylko to, by wymienić się krzesłem z tą osobą, z którą nawiązaliśmy kontakt wzrokowy”.

Omówienie ćwiczenia (5 minut):

Nauczyciel może zapytać klasę:

- „Czy wszystkim udało się zmienić miejsce i nawiązać kontakt wzrokowy?”
- „Jakie trudności wiążą się z komunikacją niewerbalną?”, np.: „ktoś nie zauważył, że do niego mrugam”
- „Czy była sytuacja, w której ktoś źle skomunikował się ze swoim kolegą/koleżanką albo został przez niego celowo wystawiony?”

0 min

90 min

20

4. ĆWICZENIE – NA TRZY CZTERY! – CZAS TRWANIA 20 MINUT

Cel:

- Uczenie i wzmacnianie w uczniach umiejętności słuchania
- Poznanie trudności i barier podczas komunikowania się z innymi

Przebieg ćwiczenia:

- a. Nauczyciel wybiera jedną chętną osobę do kolejnego ćwiczenia. Prosi ją, żeby wyszła z klasy. Jeśli nie jest to możliwe, to prosi, by poszła na drugi koniec sali i odwróciła się plecami do grupy. Może założyć słuchawki, żeby nie słyszeć, co mówią pozostali.
- b. Nauczyciel przekazuje reszcie instrukcje:
„Waszym zadaniem jest wymyślić i ustalić jedno przysłowie lub powiedzenie. Dobrze, żeby było ono długie, ale łączna liczba jego wyrazów nie może być większa niż liczba osób w klasie. Macie do 5 minut na naradę. Ważne, aby ochotnik Was nie słyszał, więc jeśli jest taka potrzeba, to szepcacie. Po naradzie przekazujecie mi, jakie powiedzenie/przysłowie ustaliliście”.
- c. Nauczyciel mówi uczniom, że za chwilę podzieli ustalone przysłowie/powiedzenie na wyrazy i przyporządkuje je konkretnym osobom. Oto przykład: grupa wymyśliła zdanie:
„Gdyby kózka nie skakała, to by nóżki nie złamała”. Nauczyciel przyporządkowuje pierwszemu uczniowi słówko „gdyby”, drugiemu „kózka” i tak kolejno. Słów jest dziewięć, a uczniów być może więcej, dlatego dziesiąta osoba rozpoczyna kolejkę od początku, dostaje słówko „gdyby” i tak do ostatniego uczestnika.
- d. Prowadzący prosi uczniów o zapamiętanie swoich słów i zaprasza osobę, która wcześniej wyszła z sali. Prosi ją, by stanęła w środku koła.
- e. Tłumaczy grupie, na czym polega ćwiczenie: „Osoba stojąca w środku ma za zadanie usłyszeć ustalone przez grupę zdanie. Ma na to 3 próby, podczas których stoi w tym samym miejscu, nie przemieszczając się. Gdy wszyscy będą gotowi, na „trzy cztery” bardzo głośno i krótko wypowiedzicie swoje słowo”.
- f. Nauczyciel pyta osobę stojącą na środku, czy chce usłyszeć po raz drugi zdanie. Po trzeciej próbie pytana jest, jakie zdanie usłyszała. Jeśli udało jej się zgadnąć, warto nagrodzić ją brawami.
- g. Można zrobić dwie/trzy rundy, zapraszając inne osoby chętne do zabawy, a potem przejść do omówienia. Ważne, żeby monitorować czas tego ćwiczenia (15 min), aby przeznaczyć jeszcze 5 minut na omówienie.

Omówienie ćwiczenia (5 minut):

Nauczyciel najpierw pyta osoby, które stały w środku okręgu o ich wrażenia z tego ćwiczenia:

- „Jak się czułeś(-aś), gdy naraz słyszałeś(-aś) wiele różnych słów z których musiałeś(-aś) ułożyć zdanie?”
- „Co pomogło Ci w usłyszeniu słów?”
- (do klasy) „Jak myślicie, do jakiej sytuacji z życia moglibyście odnieść to ćwiczenie? Podajcie przykłady”

0 min

90 min

10

5. RUNDKA KOŃCOWA, PODSUMOWUJĄCA WARSZTAT – CZAS TRWANIA 10 MINUT

Cel:

- Podsumowanie, docenienie i wzmocnienie uczniów
- Ewaluacja zajęć i dowiedzenie się, z jakimi uczuciami oraz myślami uczestnicy kończą zajęcia

Przebieg:

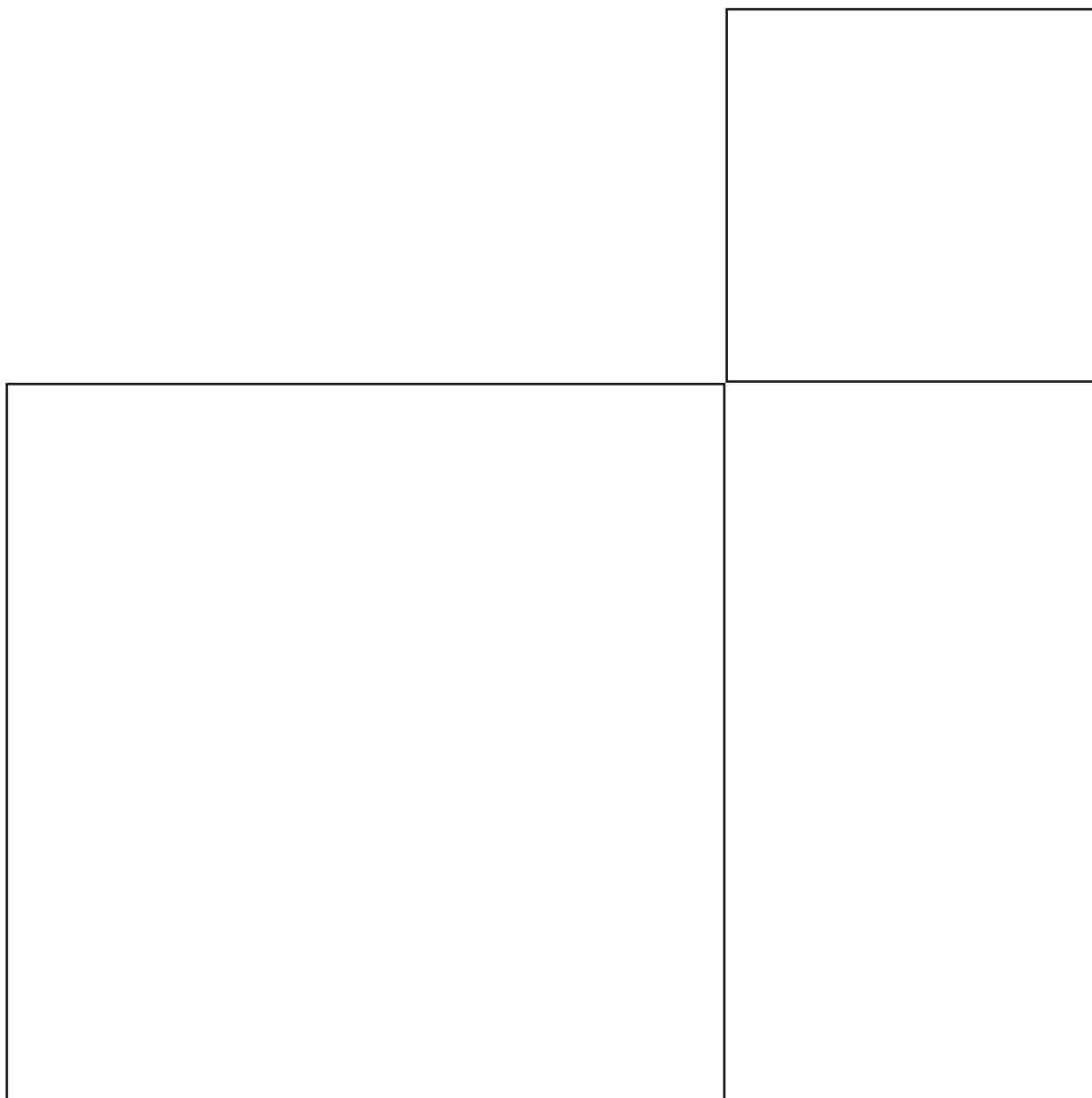
- a. Nauczyciel w rundce końcowej pyta uczestników, z jakim uczuciem lub myślą kończą zajęcia. Może te uczucia są inne niż na rundce początkowej? Osoba chętna zaczyna rundkę, a potem kieruje ją w lewo lub prawo.
- b. Nauczyciel podsumowuje zajęcia, udziela informacji zwrotnej klasie na temat udziału w nich. Docenia ich zaangażowanie oraz ćwiczenie umiejętności komunikacji.

0 min

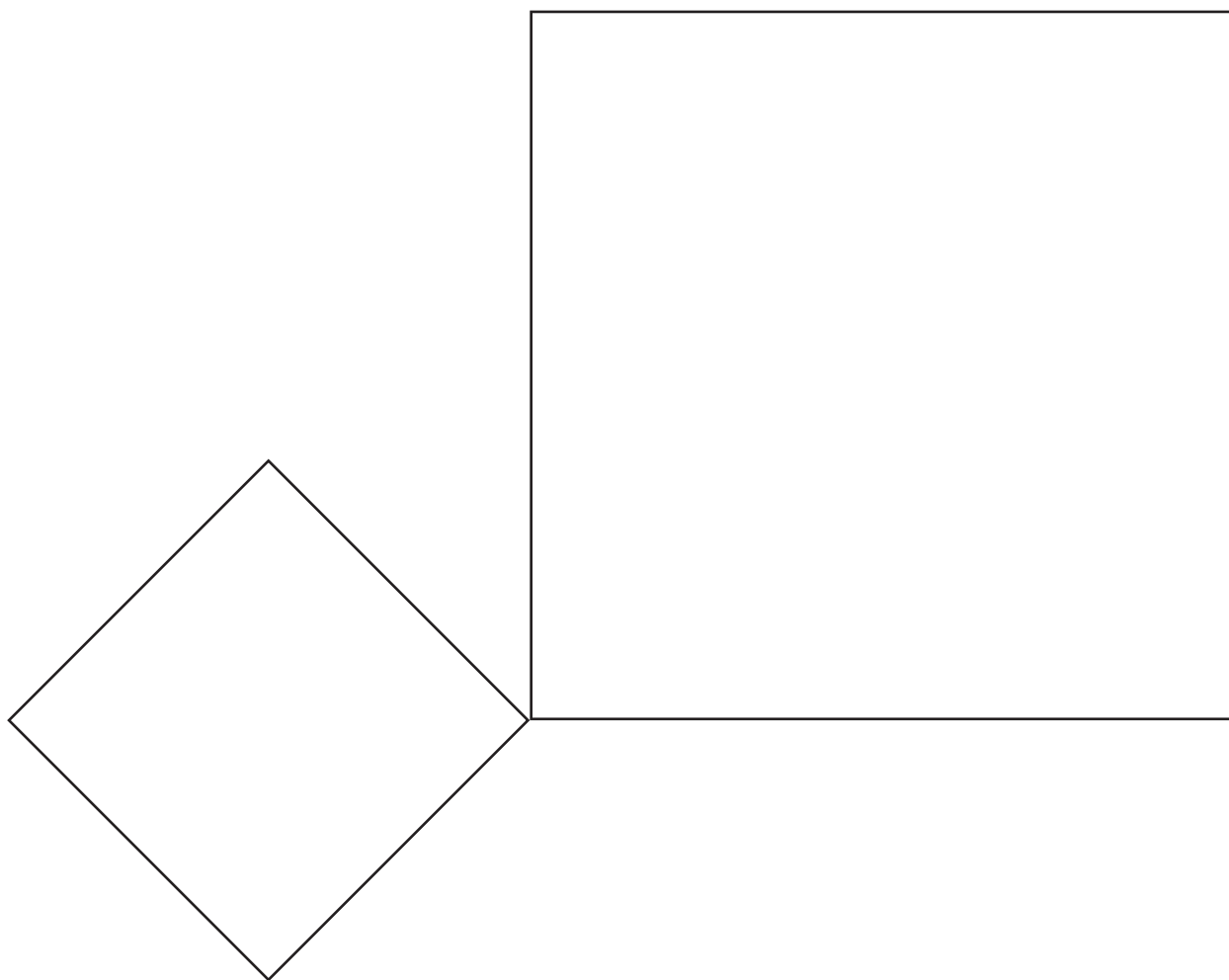
90 min

✓

USŁYSZ I NARYSUJ

USŁYSZ I NARYSUJ

USŁYSZ I NARYSUJ

